

**НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ**

Кафедра глобальної економіки

ЗАТВЕРДЖЕНО

Економічний факультет

«18» червня 2026 р.

**РОБОЧА ПРОГРАМА
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ
СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА»**

Галузь знань	<u>С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»</u>
Спеціальність	<u>С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» С1.01 Економіка</u>
Освітньо-наукова програма	<u>«Економіка підприємств та галузей національного господарства»</u>
Факультет	<u>економічний</u>
Розробники: <u>д.е.н., проф. Вдовенко Н. М., асистент кафедри глобальної економіки, доктор філософії Павленко М. М., доцент кафедри глобальної економіки, к.е.н., доц. Коробова Н. М.</u>	

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2026 р.

Опис навчальної дисципліни «Державне регулювання розвитку сільського господарства»

Робоча навчальна програма дисципліни «Розвиток агропродовольчих ринків в умовах євроінтеграції» – є вибірковою дисципліною за вибором студента відповідно до навчального плану. Слухач має отримати навички щодо розроблення пропозиції, проектів програм, нормативно-правових актів щодо удосконалення аграрних відносин, застосовуючи комплексний підхід до аналізу діяльності аграрних ринків та використовуючи базові знання з державного регулювання аграрними відносинами та понятійний апарат; вибору ефективних механізмів управління аграрними відносинами; прогнозування наслідків реалізації програм розвитку територій, аграрного сектору за допомогою системного аналізу, застосовуючи результати моніторингу, соціологічних досліджень, узагальнення показників розвитку агропродовольчих ринків.

Галузь знань, спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Галузь знань	С «Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини»	
Спеціальність	С1 «Економіка та міжнародні економічні відносини» С1.01 Економіка	
Освітньо-наукова програма	«Економіка підприємств та галузей національного господарства»	
Освітній ступінь	Третій (освітньо-науковий) рівень	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ECTS	5	
Кількість змістових модулів	-	
Курсовий проект (робота) (за наявності)	-	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм здобуття вищої освіти		
	Денна форма здобуття вищої освіти	Заочна форма здобуття вищої освіти
Курс (рік підготовки)	2	2
Семестр	3	3
Лекційні заняття	20 год.	20 год.
Практичні, семінарські заняття	30 год.	30 год.
Лабораторні заняття		
Самостійна робота	100 год.	100 год.
Кількість тижневих аудиторних годин для денної форми здобуття вищої освіти	4 год.	4 год.

1. Мета, компетентності та програмні результати навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни «Державне регулювання розвитку сільського господарства» є формування системи знань з теорії, методології, методики та організаційних основ державного регулювання розвитку сільського господарства в ринкових умовах господарювання.

Набуття компетентностей:

інтегральна компетентність (ІК): Здатність ідентифікувати і розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності у сфері економіки, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

загальні компетентності (ЗК):

ЗК3. Здатність працювати в міжнародному контексті;

ЗК4. Здатність до генерування нових ідей та прийняття обґрунтованих рішень для досягнення поставлених цілей.

спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК4. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти, наукових установах та у реальному секторі економіки;

СК6. Здатність обґрунтовувати та впроваджувати економічні рішення, виходячи із закономірностей розвитку соціально-економічних систем і процесів із застосуванням економіко-математичних методів та моделей на мікро-, мезо-, та макрорівнях.

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Мати сучасні глибокі теоретичні знання з економіки, соціально-економічних систем і на межі предметних галузей, а також дослідницькі навички, достатні для проведення фундаментальних і прикладних досліджень на рівні світових досягнень з відповідного напрямку;

ПРН2. Глибоко розуміти загальні принципи та методи економічних наук, а також володіти методологією економічних наукових досліджень, застосувати їх у власних дослідженнях та у викладацькій практиці, прирощувати знання у сфері економіки з метою сприяння соціально-економічному розвитку;

ПРН5. Пропонувати нові рішення, розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми фундаментальної економічної науки з врахуванням соціальних, економічних, екологічних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності;

ПРН6. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

2. Програма та структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма							заочна форма					
	тижні	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
			л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14
Тема 1. Науково-теоретична база регулювання суспільного виробництва	1	22	2	3			17	22	2	3			17
Тема 2. Концептуальні засади державного регулювання сільського господарства	2	25	3	5			17	25	3	5			17
Тема 3. Історичні аспекти реалізації державної аграрної реформи в Україні	3	26	3	5			18	26	3	5			18
Тема 4. Державне регулювання ринків ресурсів в агропромисловому виробництві та механізми їх інструментарій	4	27	4	6			17	27	4	6			17
Тема 5. Структурна політика регулювання галузі	5	26	4	6			16	16	4	6			16
Тема 6. Інструментарій регулювання та тенденції розвитку торговельної політики членів СОТ	6	24	4	5			15	15	4	5			15
Усього годин		150	20	30			100	150	20	30			100

3. Теми лекцій

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Науковотеоретична база регулювання розвитку агропродовольчих ринків	2
2	Основні цілі та інструменти регулювання агропродовольчих ринків	3
3	Концептуальнометодологічні засади регулювання агропродовольчих ринків	3
4	Формування системи регулювання ринків в умовах соціальноекономічних трансформацій	4
5	Формування механізму регулювання ринків продукції рослинництва в Україні	4
6	Основні напрями удосконалення регулювання ринків ресурсів АПК в умовах глобальних змін зовнішнього середовища	4
Разом		20

4. Теми практичних занять

№	Назва теми	Кількість
---	------------	-----------

з/п		годин
1	Науковотеоретична база регулювання розвитку агропродовольчих ринків	3
2	Основні цілі та інструменти регулювання агропродовольчих ринків	5
3	Концептуальнометодологічні засади регулювання агропродовольчих ринків	5
4	Формування системи регулювання ринків в умовах соціальноекономічних трансформацій	6
5	Формування механізму регулювання ринків продукції рослинництва в Україні	6
6	Основні напрями удосконалення регулювання ринків ресурсів АПК в умовах глобальних змін зовнішнього середовища	5
Разом		30

5. Теми самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Науковотеоретична база регулювання розвитку агропродовольчих ринків	17
2	Основні цілі та інструменти регулювання агропродовольчих ринків	17
3	Концептуальнометодологічні засади регулювання агропродовольчих ринків	18
4	Формування системи регулювання ринків в умовах соціальноекономічних трансформацій	17
5	Формування механізму регулювання ринків продукції рослинництва в Україні	16
6	Основні напрями удосконалення регулювання ринків ресурсів АПК в умовах глобальних змін зовнішнього середовища	15
Разом		100

6. Методи та засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- реферати;
- захист практичних робіт;
- заповнення робочого зошиту.

7. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- оцінювання поточних результатів самостійної роботи студентів щодо освоєння програмного матеріалу дисципліни;

- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.

8. Оцінювання результатів навчання

Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національну оцінку згідно чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

8.1. Розподіл балів за видами навчальної діяльності

Вид навчальної діяльності	Результати навчання	Оцінювання
Практична робота 1. Науково-теоретична база регулювання суспільного виробництва	ПРН1, 2, 5, 6. Мати сучасні теоретичні знання щодо ролі держави в аграрному секторі та основних підходів до регулювання сільськогосподарського виробництва; засвоїти методологію кількісного й якісного аналізу ефективності бюджетних субсидій, кредитних програм і митно-тарифних інструментів держпідтримки; оволодіти навичками розробки практичних рекомендацій для підвищення конкурентоспроможності вітчизняного сільськогосподарського виробництва через проєктування державних програм, стимулювання інновацій і модернізації.	8
Практична робота 2. Концептуальні засади державного регулювання сільського господарства		9
Практична робота 3. Історичні аспекти реалізації державної аграрної реформи в Україні		8
Практична робота 4. Державне регулювання ринків ресурсів в агропромисловому виробництві та механізми їх й інструментарій		8
Практична робота 5. Структурна політика регулювання галузі		9
Практична робота 6. Інструментарій регулювання та тенденції розвитку торговельної політики членів СОТ		8
Самостійна робота 1. Оцінка ефективності державних субсидій на розвиток малого та середнього фермерства в Україні		20
Навчальна робота	$(M1 + M2)/2 \cdot 0,7 \leq 70$	
Екзамен	30	
Всього за курс	$(\text{Навчальна робота} + \text{екзамен}) \leq 100$	

8.2. Шкала оцінювання знань здобувача вищої освіти

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка за національною системою (екзамени/заліки)
	екзаменів
90-100	відмінно
74-89	добре
60-73	задовільно
0-59	незадовільно

8.3. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів та перескладання	Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання практичних робіт відбувається із дозволу лектора за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
---	---

Політика щодо академічної доброчесності	Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Реферати та есе повинні мати коректні текстові посилання на використану літературу
Політика щодо відвідування	Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись індивідуально (в он-лайн формі за погодженням із деканом факультету)

9. Навчально-методичне забезпечення

- електронний навчальний курс навчальної дисципліни «Розвиток агропродовольчих ринків в умовах євроінтеграції» (URL: <https://elearn.nubip.edu.ua/course/view.php?id=2124>);

- підручники, посібники;

- Вдовенк Н. М., Коробова Н. М., Михайльчишина Л. Г., Павленко М. М. Розвиток агропродовольчих ринків в умовах євроінтеграції: методичні вказівки із використання моделі часткової рівноваги «AGMEMOD» для підготовки здобувачів освітньо-кваліфікаційного рівня доктор філософії спеціальності 051 «Економіка». К.: НУБіП України. 47 с.

10. Рекомендовані джерела інформації

1. Аграрні перспективи України 2017–2030. Базовий сценарій: прогнозні оцінки розвитку аграрного сектору. Німецько-український агрополітичний діалог: [електронний ресурс]. Режим доступу: <https://apd-ukraine.de/ua/publikatsiji>.

2. Abramova A., Filyppova S., Vdovenko N., Kotelevets D., Lozychenko O., Malin O. Regulatory policy transformation in conditions of non-stationary economy in Eastern European countries: practical approach. International Journal of Computer Science and Network Security. 2021. Vol. 21. № 10. P. 39–48.

3. Pichura V., Potravka L., Skok S., Vdovenko N. Causal Regularities of Effect of Urban Systems on Condition of Hydro Ecosystem of Dnieper River. Indian Journal of Ecology. 2020. Vol. 47. Issue 2. P. 273–280. Режим доступу: https://nubip.edu.ua/sites/default/files/u295/2020_vdovenko_scopus.pdf
<http://indianecologicalsociety.com/society/journal/>

4. Kurmaiev P., Vdovenko N., Seliverstova L., Babenko V., Tkachenko N. Current trends in the banking sector of the EU countries: information technology and digital banks. 2020. Режим доступу:

5. Vdovenko N., Piven A., Radchenko O., Sinenok I., Voskobiinyk S. Institutional environment for financial provision of small agricultural business entities of Ukraine. Independent Journal of Management and Production. 2020. Vol 11. № 9. P. 2379-2402 DOI: 10.14807/ijmp.v11i9.1419 Режим <http://www.ijmp.jor.br/index.php/ijmp/article/view/1419/1669> доступу:

6. Koval V., Mikhno I., Trokhymets O., Kustrich L., Vdovenko N. Modeling the interaction between environment and the economy considering the impact on ecosystem. The International Conference on Sustainable Futures: Environmental, Technological, Social and Economic Matters (ICSF 2020). Vol. 166, 2020. DOI: <https://doi.org/10.1051/e3sconf/202016613002> Режим доступу: https://www.e3sconferences.org/articles/e3sconf/pdf/2020/26/e3sconf_icsf2020_13002.pdf
https://www.e3sconferences.org/articles/e3sconf/abs/2020/26/e3sconf_icsf2020_13002/e3sconf_icsf2020_13002.html

7. Діброва А. Д., Крилов Я. О., Діброва Л. В., Діброва М. А. Регулювання ринку зерна України в умовах глобальних викликів: монографія. Ніжин: Видавець ПП Лисенко М. М., 2020. 160 с.

8. Вдовенко Н. М., Кукса І. М., Дяченко Т. О., Сірик М. В. Управління інноваційною діяльністю в умовах глобалізації міжнародної економіки та змін в безпекології і поведінці споживачів. Формування ринкових відносин в Україні. 2022 р. № 2 (249). С. 120–127.

9. Anatolii Dibrova, Larysa Dibrova, Maksym Dibrova. Strategic Imperatives for the Development of the Grain Market in Ukraine. International Scientific Days 2020. "Innovative Approaches for Sustainable Agriculture and Food Systems Development". Conference proceedings. Editors Elena Horská, Zuzana Kapsdorferová, Marcela Hallová. Nitra, Slovak Republic. 2020. P.216225. doi: 10.18515/dBEM.ISD.P01.2020.p024.

10. Cheban I., Dibrova A. Development of liquid biofuel market: an impact assessment of the new system of support in Ukraine. Journal of International Studies, vol. 13. №1. 2020. P. 262-278. DOI: 10.14254/2071-8330.2020/13-1/17.

11. AGMEMOD Project (Project No. QLRT-2001-02853): [електронний ресурс]. Режим доступу: <https://agmemod.eu/>.

12. Маргасова В., Вдовенко Н., Марченко І. Базові методичні підходи до обліку і контролю витрат при формуванні біологічних активів рослинництва й тваринництва на агропродовольчому ринку. Економічний аналіз. 2022 р. Т. 32. № 4. С. 207–216.

13. Охріменко І. В., Вдовенко Н. М., Овчаренко Є. І., Гнатенко І. А. Інновації в системі стратегічного управління безпекою національної економіки в умовах ризиків та невизначеності глобалізації. Економіка та держава. 2021 р. № 8. С. 4–9.